

Dubbelzien

Wim van Teutem

Dubbelzien

Verhalen

© 2016 Wim van Teutem

Coverfoto: Ana Carvalho

ISBN: 9789402153187

www.bravenewbooks.nl/wimvanteutem

Voor Cathy, Lucas en Simon

Inhoud

Dubbelzien	9
De wereld draait door	27
Siberië	35
Soul sister	73
U-bocht	82
IJsdagen	91
De apenrots	107
Drie Dwaze Dagen	134
Engelen	148
Stof	166
De vlieg	180
Het oog	211

Dubbelzien

‘Ah, nou zie ik het...’ Ze mompelde zachtjes in zichzelf, maar de man naast haar keek toch even op.

‘Mooi...’ zei hij glimlachend, ‘dat samengaan van beweging en stille concentratie.’ Ze waren op de Malevich tentoonstelling in Amsterdam en stonden toevallig op hetzelfde moment voor het schilderij *De messenslijper*. Een elegante dame en een wat slordig geklede heer, allebei een eind in de zestig.

‘Ja...’ Ze knikte instemmend. ‘Zeker.’ Nu ze eenmaal houvast had gevonden bij de ogen die naar de slijpsteen tuurden zag ze ineens wat hij bedoelde. Het mes, de handen, de voet die driffig op en neer ging op de pedaal, alles was meerdere keren afgebeeld, als in een ouderwetse film waarin de plaatjes elkaar niet snel genoeg opvolgen. En toch ging er een samengebalde rust uit van die ogen, en van heel dat bedrijvige lijf, omdat alles zich concentreerde op het punt iets rechts van het midden waar de slijpsteen het mes raakte.

‘Als je het eenmaal ziet, valt alles op zijn plaats,’ zei ze nu, ‘dan snap je ineens niet meer dat je het ooit *niet* hebt kunnen zien.’

‘In zekere zin is dit juist realistischer. In de werkelijkheid ervaren we de dingen ook niet als stilstaand en... als een geheel. Onze waarneming is eerder vaak vluchtig, fragmentarisch.’ Zijn stem had een aangename beschaafde klank. Discreet gluurde ze

opzij. Een lange man, een kop groter dan zij, met stug grijs haar dat koppig alle kanten op stond, en een rechte neus tussen hoge, iets uitstekende jukbeenderen. Zijn grijsblauwe ogen dwaalden even in haar richting.

‘Ja... ik begrijp denk ik wat u bedoelt.’ Een soortgelijke gedachte had zij ooit gehad bij een schilderij van Picasso, waarop de wereld in stukjes was geknipt en schijnbaar willekeurig weer in elkaar gezet.

‘Je zit bijvoorbeeld koffie te drinken in een café,’ vervolgde hij, ‘en je ziet tegelijk het kopje in je hand, in één ooghoek een serveerster, met je andere oog een langrijdende tram die gespiegeld wordt in een raam, de zon die weerkaatst in een glas... Onbewust bouw je zo voortdurend je eigen wereld.’ Ze keek met een verraste glimlach naar hem op.

Ze waren een paar passen doorgelopen en keken een tijdje zwijgend naar *In het Grand Hotel*. De algehele sfeer van *grandeur*, van marmeren trappen, en van licht dat voornaam door hoge ramen viel, was onmiddellijk voelbaar. Hoe langer je keek hoe meer details je zag. Een plavuizen vloer, door ontelbare voeten belopen, een wenteltrap omhoog of omlaag, de lichtval onder een stenen boog, letters op een pilaar, de blik van de heer met de hoed die dit alles om zich heen gewaarwordt.

‘Het is eigenlijk een mooi voorbeeld van wat u net zei... over dat café,’ zei ze tenslotte. ‘Als kind was ik met mijn ouders eens in zo’n hotel in Parijs. Ik weet nog dat we in de hal bij de receptie stonden en dat ik ogen te kort kwam om alles in mij op te nemen.’

‘Ik ben zelf nog nooit in zo’n chic hotel geweest. Maar toch herken ik het gevoel dat u beschrijft. Je hoeft iets niet echt te hebben meegemaakt om het toch te ervaren. Je kan alles in principe opbouwen uit alle bouwsteentjes die je *wel* hebt.’

‘Net als Malevich ons hier laat doen,’ antwoordde zij.

‘Ja precies.’ De grijsblauwe ogen namen haar nu van top tot teen op, de ongegeneerde blik van een man. Ze liet het rustig over zich heen komen. Voor haar leeftijd zag ze er nog goed uit.

Een slank figuur, een jeugdig, bijna meisjesachtig gezicht. En ze had smaak. Altijd met zorg gekleed. Het grijze haar geraffineerd in een halflang model geknipt.

‘Ik heet Bert.’ Onhandig stak hij een kolossale hand uit.

‘Maria.’

Drie jaar geleden was haar man plotseling overleden aan een hartaanval. Het eerste jaar na zijn dood was moeilijk geweest. Niet dat ze een perfect huwelijk hadden gehad, maar het was zeker ook geen slecht huwelijk. Waarschijnlijk beter dan gemiddeld, afgaande op wat ze zo om zich heen had gezien.

Ze had hem op haar vijftiende ontmoet op een hockeyfeestje. Een lange slungelige jongen, met zwart haar dat een beetje over zijn oren krulde. Dat was toen heel gewaagd. De eerste plaatjes van de Beatles waren wel al net uit, maar de meeste jongens hadden nog zo’n kaal opgeknipt hoofd. Die knappe jongen met dat lange haar werd door al haar vriendinnen gezien als de *hoofdprijs*. Zij dacht dat hij haar niet zag staan, maar hij kwam ineens op haar af en vroeg of ze met hem wilde dansen. De hele avond stonden ze met hun heupen te draaien op die harde muziek. En na afloop zongen de vriendinnen alsmaar *he loves you, yeah, yeah, yeay...*

Ze bleven elkaar zien en uiteindelijk, na zijn afstuderen, waren ze getrouwd. Hij ging bij een bank werken, en maakte werkweken van zestig uur of meer. Een echte carrièreman. Hij had het tenslotte tot de raad van bestuur geschopt. De jongen met het Beatleshaar was toen al lang veranderd in een zwaarlijvige, kalende man in driedelig streepjespak. Maar op zondag liep hij in een slobbertrui en een oude ribbroek, en dan werkten ze samen in de tuin, of ze stonden uren in de keuken om nieuwe gerechten uit te proberen.

Tijdens het kokkerellen zette hij graag een oude elpee op en zong, zich gaandeweg flarden van de tekst herinnerend, het laatste woord van elke zin keihard mee. Toen de kinderen klein waren hadden ze dat tafereel, verbaasd opkijkend van hun lego, met open mond bekeken. Maar later, toen ze zelf in de tienerleeftijd

kwamen, ontluchtten ze hoofdschuddend het huis als *die man zich weer als een idioot stond aan te stellen*. Ze hadden veel gelachen en ze hadden altijd heel goed samen dingen kunnen doen. Maar over sommige dingen had ze niet zo goed met hem kunnen praten. Je kon een schilderij mooi vinden of niet. Hetzelfde met een boek of een film. Wat moest je er verder nog over zeggen?

Bert stelde voor om even wat te gaan drinken in het café. Maria aarzelde. Hij leek een aardige man, en hij kon mooi over die schilderijen praten. Maar ze wist niet welke verwachtingen ze misschien zou wekken. Sinds ze de villa verruild had voor een luxeappartement, had ze meer en meer ook de plezierige kanten van haar nieuwe leven ontdekt. Ze had meer tijd gekregen voor haar leesclubje en haar bridgevriendinnen. En ze tenniste. Zomers buiten, en 's winters in de hal. Ze had zelfs weer wat lessen genomen. Contacten werden nu niet meer gedictieerd door het veeleisende sociale leven van een bankdirecteur.

Alleen zijn was voor haar nooit een probleem geweest. Ze moest juist altijd oppassen dat ze nog tijd over hield om rustig een boek te lezen, of zomaar een beetje haar eigen gedachten te hebben. Als haar echtgenoot thuis kwam zette die altijd meteen de radio aan. Zelfs 's avonds in bed moest hij nog eens voor de derde keer naar hetzelfde nieuws luisteren. Hij vond dat ontspannend, maar Maria werd er soms een beetje kriegel van. Ze kon ook niet goed tegen te veel mensen om zich heen. Tijdens de eindeloze etentjes en afspraken met relaties van de bank zakte ze halverwege de avond vaak compleet in.

‘Na al dat kijken ben ik wel even aan een rustpunt toe,’ zei Bert. Hij keek er een beetje ongerust bij, alsof hij zelf ook twijfelde of ze zomaar met hem mee zou gaan. Dat trok haar over de streep.

In het museumcafé was het op deze doordeweekse dag niet druk. Vanaf een tafeltje in de hoek keek ze toe hoe Bert met zijn lange lijf bij de counter stond om te bestellen. Nu draaide hij zich langzaam om en kwam, in elke hand een grote cappuccino, met klei-

ne geconcentreerde pasjes op haar toe gelopen. Als een schooljongen die voor het eerst mag bedienen op een feestje, dacht ze met een glimlach.

‘Wat lach je?’ Voorzichtig, om geen voetbad te maken, schoof hij de cappuccino tot vlak voor haar neus.

‘Niets. Wel luxe om zo bediend te worden.’ Hij ging tegenover haar zitten en nam zwijgend een slokje. Daarna spreidde hij zijn handen plat voor zich uit op het tafelblad. Ze zag dat hij geen ring droeg.

Even werd ze verblind door plotseling invallend licht. Zijn schaduw leek nu over de tafel naar haar toe te komen. Toen ze weer kon zien was zijn grote hoofd halverwege. Hij keek verbaasd.

‘Je hebt...’

‘Groene ogen,’ zei ze, ‘zie je dat nu pas?’

‘Ja...’ Hij schoof snel weer terug in zijn stoel. ‘Ik dacht al wel zoiets te zien, maar... in dit licht zijn ze echt...’ Maria glimlachte. Ze was al van jongs af gewend aan de verbaasde blikken. En haar echtgenoot wilde er altijd graag mee pronken, alsof het ook zijn ogen waren. *Dit is Maria Esmeralda. Haar ogen zijn van puur diamant.* Dat was ook zijn koosnaampje voor haar geweest. Als hij ’s avonds in bed, na het luisteren van het nieuws, *Esmeraldje* fluisterde dan was het meteen duidelijk waar hij op uit was.

‘Heb je wel gezien dat Malevich op dat zelfportret ook groene ogen heeft?’ vroeg ze.

‘Nee. Ja, nu je het zegt...’ Hij dacht even na. ‘Dat is eigenlijk grappig. Dat je dingen ook onbewust kan zien. Nu jij het zegt zie ik die ogen van Malevich ineens duidelijk voor me, terwijl ze me eerst helemaal niet waren opgevallen.’ Met die observatie leek hij weer helemaal in zijn element. Maria bedacht hoe hij nog een onbeschreven blad voor haar was. En ze vond het bijna jammer dat dadelijk over en weer de onvermijdelijke vragen zouden komen.

Hij vertelde over de scholengemeenschap waar hij tot zijn pensioen als leraar wiskunde had gewerkt. En over de fascinatie die hij ooit had met fotografie. Hoe hij in zijn studententijd probeerde zwart-wit foto's te maken met iets van het mysterie van de tekeningen van Escher erin. Een soort sensatie alsof je dubbelziet, zei hij met een lachje. Hij had er zelfs een keer een prijs mee gewonnen, waardoor hij met een paar foto's mocht exposeren op een tentoonstelling. Om een nieuwe spiegelreflexcamera te kunnen betalen begon hij toen wat invallessen te geven. Zo was hij de school ingerold. Na zijn afstuderen boden ze hem direct een vaste aanstelling. Voor fotografie bleef er steeds minder tijd over. De nieuwe camera lag al gauw ongebruikt in de kast.

‘Heb je die camera eigenlijk nog?’ Hij haalde zijn schouders op.

‘Hij moet nog wel ergens liggen.’ zei hij. Maar hij gebruikte enkel nog zo’n digitaal ding voor wat huis-tuin-en-keukenfoto's. Haarscherpe foto's, waarop elk detail bijna beangstigend echt was, dat wel.

‘Vind je dat eigenlijk niet jammer? Dat je toen niet bent doorgegaan met die foto's?’ Zijn grote ogen keken haar onderzoekend aan.

‘Leraar is ook een mooi beroep. Ik heb al die jaren met veel plezier lesgegeven.’

‘Dat is zeker waar. Maar het valt me op dat je er nog steeds zo enthousiast over praat. En je hebt er ook duidelijk affiniteit mee, zoals je ook naar die schilderijen kijkt...’

‘Je kan niet altijd alles doen wat je wilt...’ zei hij.

De serveerster had al, bij wijze van stille hint, hun tafeltje afgeruimd, maar ze hadden het nauwelijks gemerkt. Het bleek dat ze beiden ook op de vorige grote Malevich tentoonstelling waren geweest. Dat was nog maar veertien jaar geleden, maar in die tijd was er veel veranderd.

‘Ik heb heel lang het gevoel gehouden dat alles nog maar een soort voorspel was, dat mijn echte leven nog moest beginnen. Of

althans, dat het altijd nog een keer opnieuw kon beginnen,' zei Bert. 'Toen ik dertig werd, veertig, vijftig deed me dat eigenlijk weinig. Maar dan zijn er ineens weer tien of twintig jaar voorbij, en dan valt het niet meer te ontkennen dat je leven grotendeels achter je ligt.'

'Met opgroeiende kinderen vliegt de tijd sowieso voorbij,' zei Maria. 'Zo zitten ze in de zandbak en zo doen ze eindexamen. Alleen beleven zij dezelfde tijd waarschijnlijk heel anders. De eerste twintig of dertig jaar van je leven lijken veel langzamer te gaan omdat alles dan nog nieuw is.' Hij zat wat ongemakkelijk over het tafeltje gebogen. Een sympathieke reus, onregelmatig geschoren, de borstelige wenkbrauwen woest in de knoop. In het licht van opzij zag ze ineens een paar lange sprieten haar op zijn oor.

'Hoe oud zijn je kinderen nu?'

'Mijn zoon is tweeëndertig en mijn dochter is net dertig geworden. Zij gaan nu de snelle jaren tegemoet.'

Ze zwegen even.

'Heb jij eigenlijk ook kinderen?' vroeg ze.

'Nee. Ik heb altijd met kinderen gewerkt, maar zelf heb ik geen kinderen.' Hij aarzelde. 'Ik ben ook nog altijd vrijgezel.'

Het klonk een beetje uitdagend, of in ieder geval nadrukkelijk zonder zelfbeklag. Ze probeerde zich een voorstelling te maken van zo'n leven. Het leven van een man alleen.

Maria vertelde net over de dood van haar man, toen de serveerster met een nat doekje rondging om de tafeltjes schoon te maken. Een beetje verstoord lieten ze haar maar even begaan. Om ervan af te zijn bestelden ze nog twee cappuccino.

'We hebben niet eens afscheid kunnen nemen. Hij is tijdens een vergadering in elkaar gezakt en toen ik bij het ziekenhuis aankwam was het al te laat.'

'Dat moet wel moeilijk zijn geweest.'

Maria knikte. Onwillekeurig wriemelde ze even aan haar ring.

‘Vierenzestig jaar. Een jaar voor hij met pensioen zou gaan. Hij leefde ook erg ongezond. Roken, drinken, etentjes, altijd met de auto overal naar toe... En altijd aan het werk.’

Ze vertelde hoe hij carrière had gemaakt in het bankwezen.

‘De bank deed ook aan kunst en cultuur. Zo hadden ze op het hoofdkantoor een permanente expositieruimte, waar jonge kunstenaars hun werk konden tonen. Mijn man had daar veel plezier in. Vaak kreeg hij uitnodigingen voor allerlei exposities en openingen. Daar ging hij dan in zijn driedelig pak naar toe. En dan mocht hij die jonge mensen graag een beetje stangen door allerlei quasi domme vragen te stellen.’ Ze glimlachte een beetje verteerd.

‘Dus jullie gingen waarschijnlijk ook vaak samen naar musea?’

‘Nee. Dat wil zeggen, dat hebben we natuurlijk wel gedaan, maar dat was niet zo’n succes.’

‘Hadden jullie een andere smaak?’

‘Dat niet zozeer. Maar we keken heel anders. Mijn man nam bijvoorbeeld bij de ingang meteen zo’n apparaatje met zo’n koptelefoontje mee. Daardoor was hij dan helemaal in beslag genomen. En aan het eind kocht hij in het winkeltje nog een catalogus en een paar boeken. Maar als ik dan thuis zo’n boek nog eens opensloeg, dan wilde hij het er eigenlijk niet meer over hebben.’ Ze glimlachte. ‘Je moet in een huwelijk niet alles samen willen doen.’

Ze liepen terug naar de tentoonstelling. Maria hoorde zichzelf weer het bekende verhaal vertellen. Over haar lerares Engels. Hoe ze op de middelbare school de boeken van de zusjes Brontë had verslonden. Over haar studie Engelse letterkunde. Haar werk als freelance vertaalster, eerst van dorre prospectussen, later van damesromannetjes. De kans die ze kreeg met een boek over een Engelse componist. Hoe ze tenslotte ook enkele romans had mogen vertalen. Allemaal al lang weer in de ramsj, maar toch, het boetseren met taal was zo’n fijne bezigheid. Al vertellend zocht

ze naar iets om zichzelf mee te verrassen. Maar haar leven stroomde gladjes door de uitgesleten bedding.

‘Heb je eigenlijk zelf weleens geprobeerd wat te schrijven?’ Ze schrok. In haar hoofd liep ze wel vaak te dromen en allerlei verhalen te verzinnen. Maar achter haar schrijfmachine, en later achter haar laptop, hield ze zich veilig bij de boeken die ze van de uitgeverij kreeg toegestuurd. Niet dat die nu altijd zo bijzonder waren. Maar zonder mislukking kon je in ieder geval blijven dromen.

‘Een mens moet ook zijn beperkingen kennen.’

Bert glimlachte.

‘Misschien is het een beetje zoals met die fotografie van mij?’

‘Misschien wel.’

Ze dacht even dat ze begon te blozen.

De volgende zaal was ingericht naar de legendarische tentoonstelling ‘0,10’ uit 1915. Hoog in de hoek, *op de plaats die in Russische huiskamers traditioneel voor de icoon is bestemd*, hing het zwarte vierkant. Aan de muren allemaal composities van abstracte geometrische figuren. Sommige uiterst simpel, een zwart kruis, vier vlakken in een schaakbordpatroon, een staande rechthoek met een kleine cirkel erboven. Andere complexer, met vrij zwevende vormen in verschillende kleuren.

‘Het is eigenlijk de logische volgende stap,’ zei Bert. ‘Dat is het mooie van zo’n tentoonstelling. Dat je het grotere verhaal gaat zien. Daarbinnen krijgt ook het meest extreme, zoals een simpel zwart vierkant, een dwingende betekenis.’ Het zwarte gat waarin alles tenslotte verdwijnt, dacht zij. Maar dat hield ze voor zich. Ze dacht terug aan wat hij eerder had gezegd. Dat je alle losse bouwsteentjes zelf kan combineren.

‘En mogen we de wereld nu zelf weer in elkaar zetten?’ vroeg ze.

‘Ja hoor, met deze mentale blokkendoos kan je alles maken. Ook de ontbrekende stukken zitten erin.’ Hij lachte.

‘Kijk eens hoe mooi het net iets uit het lood staat,’ zei ze. Ze stonden voor het zwarte kruis, Maria schuin achter Bert. Hij knikte. Zijn lange lijf leek ook een beetje naar links te hellen, de linkerschouder iets lager, het hoofd iets opzij. Eigenlijk wist ze nog niets van hem. Waarschijnlijk geen geluk gehad in de liefde. Wie weet was hij wel erg onhandig met vrouwen.

‘Wat je net zei, over die ontbrekende stukken, bedoel je daarmee... wat je in je leven gemist hebt?’

‘Ja,’ zei hij, zonder zich om te draaien. ‘Dat wil zeggen, het meeste is er wel, maar opgeknipt in allemaal losse fragmenten, die als puzzelstukjes door elkaar heen liggen...’ Zijn grote oren staken stuurs naar achteren. ‘Je kan hoogstens proberen de puzzel in je hoofd te maken.’

Maria dacht aan haar huwelijk. Haar leven lang, vanaf haar vijftiende, had ze alleen die ene man gehad. Natuurlijk werd er op etentjes en feestjes weleens wat geflirt, maar ze was hem nooit ontrouw geweest. Niet echt. Alleen één keer, toen de kinderen nog klein waren, had ze kort iets gehad met een collega vertaler. Op een presentatie van de uitgeverij waren ze in gesprek geraakt over hun favoriete schrijvers. Dat was een openbaring. Eindelijk iemand die precies dát onder woorden kon brengen wat ook haar bij het lezen het meest had geraakt. En die niet ongeduldig werd als ze zelf, wat onbeholpen naar woorden zoekend, daar nog een hele tijd op door wilde gaan. Bijna had ze toen alles, haar huwelijk, haar gezin, op het spel gezet. Maar nog net op tijd kwam de twijfel. Naarmate ze meer van zichzelf blootgaf, merkte ze dat ze niet echt greep op hem kreeg. Zijn rake formuleringen, die haar eerst zo hadden bekoord, leken nu steeds vaker een muur waar zij niet doorheen kwam. Tenslotte bleek hij een ijdele praatjesmaker die al weer met een andere vrouw aanpapte. Gelukkig had haar man niets gemerkt, en had ze de plooiën snel weer glad kunnen strijken.

Ze zou trouwens ook niet met zekerheid kunnen zeggen of hij haar altijd trouw was geweest. Wie weet wat er allemaal had

plaatsgevonden tijdens al die avondvergaderingen en buitenlandse reisjes voor de bank?

Misschien bestond de ideale liefde alleen in je hoofd. En toch kwam je ze wel tegen. In boeken, in films, en misschien ook wel in de werkelijkheid. Mensen die, ondanks alle ogenschijnlijke gebreken, op de een of andere manier toch samen ‘alles’ leken te hebben. Maar voor de meesten was dat niet weggelegd.

Ze keek naar Bert. Hij was ook in gedachten verzonken.

‘Wat sta je te puzzelen?’ Bijna onmerkbaar raakte ze even zijn mouw aan. Op het schilderij voor hun neus zweefden de grote en kleine, zwarte en gekleurde objecten vrij in de ruimte.

‘Het lijkt wel of dit alles zo weer uit beeld kan verdwijnen,’ zei hij na een tijdje.

*

Zodra ze uit de taxi stapten kwam er een portier in livrei aangesneld om hun koffers te dragen. Maria, op hoge hakken en in een jas met een bontkraagje, stond rustig te wachten terwijl Bert de chauffeur betaalde. Het portier klapte dicht en de taxi voegde zich weer in de verkeersstroom die met horten en stoten over de avenue schoof. Ze gaf hem een arm en bracht haar gezicht even met een liefkozend fronsje bij het zijne. Een beetje onthand, zo zonder koffers, volgden ze de portier door de mahoniehouten draaideuren.

In de hal werden ze overdonderd door een onwerkelijk, hypnotiserend spel van ruimte en goudgeel licht. Bij de counter overhandigde een jongeman in onberispelijk zwart hun de siersleutel. Bert wilde nu hun koffers achternagaan, die links in een van de met natuursteen omlijste liften waren verdwenen. Maar ze trok hem mee verder de hal in, langs de kunstig gestucte pilaren, naar de immense marmeren trap, met op elke trede een gouden tapijtroede.

‘Ik moet een beetje denken aan een film van Fellini... die over dat schip, heb je die gezien?’ vroeg hij.

Ze dacht van niet.

‘Op het moment dat het schip voor het eerst in beeld komt, gaat de camera vanaf de kade langzaam langs de boeg omhoog. Terwijl je daar naar zit te kijken ben je als toeschouwer eerst geïmponeerd. Ongelooflijk, wat een schip... Maar de camera blijft maar omhooggaan, steeds verder en verder, zonder ooit de rand van het dek te bereiken. En dan snap je ineens hoe Fellini je in de maling neemt. Hoe hij je eerst imponeert, en het beeld dan laat omslaan in compleet op hol geslagen megalomane waanzin...’

‘Dus je vindt dit eigenlijk ook waanzin?’

Ze schrok zelf van haar vraag.

‘Nee, zo bedoel ik het niet. Natuurlijk niet. Maar...’

‘...deze hele entourage is wel een beetje over de top.’

‘Nou ja, ik vind het leuk hoor, leuk om een keer mee te maken, maar het is natuurlijk wel... ik bedoel...’

‘Jij was toch liever naar een knus hotelletje op het platteland gegaan.’

Hij keek haar hulpeloos aan.

‘Je kan sowieso niet meer terug, Bert,’ zei ze lachend. ‘Je bent dit megalomane project met mij begonnen, dus nu zal je het ook moeten afmaken.’

Ze kneep hem plagerig in zijn arm.

Eerst waren ze nog eens samen gaan koffiedrinken. Bert woonde in een oude stadswijk van Utrecht, Maria in het Gooi. Ze hadden elkaar ontmoet op Utrecht CS, in de oude binnenstad wat langs de gracht geslenterd, en aan het raam gezeten in een café onder de Dom. Op de terugweg naar het station had Maria hem midden op straat bij zijn arm gepakt. Misschien had ze hem alleen maar willen waarschuwen voor een aanstormende bus, maar daarna was het tot een eerste aarzelende kus gekomen.

De tweede keer had ze hem bij haar thuis uitgenodigd. Aan het eind van een wandeling over de hei was het plotseling hard gaan regenen, en hadden ze in haar appartement hun jassen uitgehangen en hete soep gegeten. Na de soep lagen ze nog een

tijdje in een onhandige houding op de bank, maar de deur naar haar slaapkamer was dicht gebleven.

Dat had haar op het idee gebracht om een weekendje in een hotel voor te stellen. Een *Grand Hotel*.

De sleutel knarste in het slot. Bert stommelde langs de withouten lambrisering naar binnen, op zoek naar het lichtknopje. Vanmiddag hadden ze al hun ogen uitgekeken, maar bij kunstlicht leek de kamer nog protseriger. Een soort bruidssuite. De zware crèmekleurige gordijnen, die ze voor hun vertrek nog snel had gesloten, benamen nu het zicht op de stad en het park aan de achterkant. Links, tussen de zware paneeldeur van de badkamer en een hoge spiegelkast, lagen haar trolleykoffer en zijn oude leren reistas open op het tapijt. Haar blik viel op twee grijze boxershorts naast een schoon overhemd.

Het monsterlijk grote bed, met aan weerszijden een glanzend opgepoetste uitbouw, besloeg de hele rechter zijwand. Vanaf het plafond hingen twee zachtgele sluiers om het hoofdeinde gedrapeerd.

Ze voelde zich een beetje licht in haar hoofd van de wijn. Aan tafel had ze hem nog een paar keer flink bijgeschonken, in de hoop dat hij dan wat loslippiger zou worden. Maar hij leek er erg goed tegen te kunnen. Ze had nog altijd geen idee van zijn leven als vrijgezel.

Toen de bodem van de fles *grand cru classé* in zicht kwam had ze het hem plompverloren gevraagd.

‘Heb je dit eigenlijk wel vaker gedaan?’

‘Wat bedoel je?’

‘Nou, zo’n romantisch nachtje in een hotel.’

‘Dit is mijn eerste keer in zo’n luxehotel.’

Dat wist ze al.

‘Misschien een romantisch nachtje in een hooiberg dan?’

Hij lachte een beetje zuur.

‘Als jongen heb ik weleens in een hooiberg geslapen. Maar dat was niet zo romantisch hoor.’ Ze waren met de verkenner op

zomerkamp, ergens bij een boer. En op een nacht brak er een verschrikkelijk noodweer los. Toen ze met slaapzak en al hun tent uit dreven, mochten ze naar de schuur om boven in het hooi te slapen. Nog een beetje wazig van de slaap moesten ze een voor een over zo'n wiebelige houten ladder omhoog. Voor Bert was dat een nachtmerrie, want hij had erge hoogtevrees. Hij durfde nog niet eens op een keukentrap te staan. Maar ze werden allemaal in een rij gezet, en toen de jongen voor hem de ladder op ging was er geen ontsnappen meer aan, hij moest ook naar boven.

‘Ik durfde alleen maar door mijn oogharen naar zijn hielen te kijken. Alleen op het laatste moment, toen ik er eigenlijk al was, heb ik toch nog een blik in de diepte geworpen. En toen ben ik van schrik bijna naar beneden gevallen. Gelukkig had een van de leiders me nog net op tijd beet.’

Met een glimlach pakte ze hem bij zijn polsen. Hij ontweek haar blik, vervolgde snel zijn verhaal. In het hooi had hij bijna niet kunnen slapen door de broeierige hitte. En de volgende dag moesten ze natuurlijk ook weer naar beneden. Dat was nog veel erger geweest. Het moment dat hij daar helemaal boven op die ladder moest stappen kon hem nog nachtmerries bezorgen.

In de taxi op weg naar het concert was hij zwijgzaam. Een beetje ongemakkelijk was ze maar een praatje met de chauffeur begonnen. Maar eenmaal in de concertzaal had hij na de eerste tutti uitbarsting haar hand gepakt en er zachtjes in geknepen. Met hun hoofden tegen elkaar geleund hadden ze zich laten meeslepen door de Koreaanse stervioliste.

Na afloop in de bar was hij weer over Italiaanse films begonnen. Over de dromen van Fellini. En over Visconti. Hoe die met trage beelden van protserige interieurs een onderhuidse spanning wist op te bouwen.

‘Het lijkt net een droom.’ Bert voelde even aan de goudgele bedsprei.